

Epistolari

Juan Valera a les seves cartes

Juan Valera**Correspondència**Edició de Leonardo
Romero Tobar, Serrano
Asenjo y Ezama GilCASTALIA
8 VOLUMS
472 EUROS**ADOLFO SOTELO VÁZQUEZ**

En moltes ocasions s'interroguen els gestors universitaris per la naturalesa i la finalitat de la investigació en Humanitats. Aquesta correspondència és un exemple emblemàtic d'una feina tenaç, seriosa i rigorosa: més de cinc mil pàgines i més de 3.800 cartes trameses entre els anys 1847 i el 1905 pel millor mestre de l'epistolografia espanyola del segle XIX, Juan Valera (1824-1905), diplomàtic, assagista i narrador. Una feina esplèndida gràcies a tres professors de la Universitat de Saragossa: Romero

Tobar, Serrano Asenjo i Ezama Gil, que han revisat col·leccions manuscrites i sumat més d'un centenar de recopilacions parcials prèvies. Una obra magna de l'erudició i la crítica en l'àmbit de l'hispanisme.

Mirada a distància i des de l'oceà d'una intimitat despullada davant corresponsals molt diversos –des de la seva pròpia família als seus amics i coneguts diplomàtics–, la personalitat de Juan Valera se'ns ofereix en tota la seva complexitat. Liberal en el terreny polític, conservador en el social,

amb maneres i conducta aristòcrates, l'escriptura epistolar de Juan Valera sens dubte no és una filosofia, però, com creia un dels seus millors lectors, el senyor Manuel Azaña, "potser equival a una ètica".

Elegant, cosmopolita (va viure en llocs com Nàpols, Lisboa, Rio de Janeiro, Sant Petersburg, París, Washington, Brussel·les i Viena), amb una distància refinada i amb un enginy irònic i amè, el seu epistolari ofereix els contrallums de la seva dilatada vida, amb un amplíssim nombre de notícies polítiques,

religioses, filosòfiques, artístiques i literàries, sempre traslladades des d'un idealisme empetit per l'escepticisme, o per un pragmatisme vetllat per una túnica de bones maneres. Les seves il·lusions, les seves ambicions i els seus desenganys es veuen sovint entollats per un eclecticisme escèptic i irònic, eix de la seva personalitat humana i literària.

Va ser capaç de tornar la novel·la espanyola als solcs europeus amb *Pepita Jiménez* (1874), veritable prodigi de tècnica epistolar i de subtileses psicològiques en la seva primera part, ens va deixar un document ajustat, dens i variat, no exempt d'unes dosis del millor humorisme, que gràcies a la tasca de tres filòlegs podem llegir en unes pàgines imprescindibles perquè les sensibilitats més exigents se'n puguin delectar. |

Assaig

Realment negre

Sebastià Bennasar
Pot semblar un accidentMETEORA
349 PÀGINES
15 EUROS**PERE GUIXÀ**

Aquest interessant assaig sobre els últims deu anys de la novel·la negra en català parteix de l'afirmació que cap altre gènere no capta millor la realitat. Més encara si pensem en els canvis que durant aquesta darrera dècada s'han esdevingut al país. Sebastià Bennasar (Palma, 1976), autor i activista de la literatura policíaca, constata els moviments ascendants que des del canvi de segle ha tingut aquest gènere.

S'hi percep el coneixement a fons de l'autor, el seu entusiasme matisat per una veu sovint exigent, la qual de bon començament dona pinzellades sobre la història del gènere, la seva definició i el marc en

què s'expandeix, tant des de la indústria com en els interessos del lector. No era pas la intenció de Bennasar fer una anàlisi narratològica, sinó centrar-se en els detalls que han modificat la realitat del país i s'han plasmat en la narrativa.

Les onades d'immigració, les noves tecnologies, la transformació de la ciutat i els no-llocs, les bretxes socials, el desplegament dels Mossos, les crisis cícliques del capitalisme, els antisistema, els canvis en les estructures familiars, les màfies internacionals, les conspiranoies... El millor de tot és redescobrir, per mitjà de cadascun d'aquests aspectes, novel·les com per exemple *Zanzibar pot esperar* de

L'escriptor Andreu Martín

JORDI ROVIRALTA

Xavier Moret, *Un crim imperfecte* de Teresa Solana o *Trenta-dos morts i un home cansat* de Lluís Llorc, o posar atenció sobre novel·les no obertament negres com *Emulsió de ferro* de Sebastià Jovani o *Tor* de Carles Porta, que al cap i a la fi són les que amplien els límits de prestigi i innovació. Ferran Torrent i Andreu Martín són explorats amb zel, ja que formen el binomi d'asos que van continuar la tasca de Rafael Tasis, Jaume Fuster i Manuel de Pedrolo.

Bennasar, després d'escrutar en les 181 novel·les publicades en l'última dècada, conclou que tot això no és un accident. El resultat és amè, interessant i sens dubte el llibre serà una bona referència per als assidus a BCNegra, a la llibreria Negra i Criminal i a la biblioteca La Bòbila de l'Hospitalet. La gràcia és que també és un llibre per als lectors que, tot i ser omnívors, accepten la importància que s'atorga a la novel·la negra. |